KRULSTAARTROUTE 1
‘GROEIEND AANTAL TOMEN MET KRULSTAARTEN’

GROEIEND AANTAL TOMEN MET KRULSTAARTEN

Coalitie Vitale Varkenshouderij heeft samen met Wageningen University & Research drie krulstaartroutes opgesteld. Routes die u helpen ervaring op te doen met het stoppen met couperen.

Met deze route groeit stapsgewijs en verantwoord het aantal tomen met krulstaarten in minimaal 4 jaar. Gaat het goed, dan komt er een moment dat alle biggen hun staart kunnen behouden. Volg de krulstaartroute en ontdek of deze route bij uw bedrijfsvoering past. Andere routes zijn: ‘Stapsgewijs staarten langer laten’ en ‘Groeiend aantal gelten met krulstaarten’.

Ga aan de slag en verdien de krul!

KRULSTAARTROUTE ‘GROEIEND AANTAL TOMEN MET KRULSTAARTEN’

START

01 GEZONDE VARKENS KRULSTAARTEN

02 Meetmoment

03

04 Meetmoment

05 FASE 1

06

07

08 Meetmoment

09

10

11 Meetmoment

VIERMOMENT! GA DOOR NAAR FASE 2 — 12

13

14

FASE 2

15

16 Meetmoment

17

18

19 Meetmoment

20 VIERMOMENT! GA DOOR NAAR FASE 3

21 FASE 3

22

23

24 Meetmoment

25

26

27 Meetmoment

VIERMOMENT! GA DOOR NAAR FASE 4 — 28

FASE 4 — 29

30

31

32 Meetmoment

33

34

35 Meetmoment

VIERMOMENT! GA DOOR NAAR FASE 5 — 36

FASE 5 — 37

38

39

40 Meetmoment

41

42

43 Meetmoment

44 FINISH VIERMOMENT

KRUL VERDIEND!

DE EMMER STROOMT OVER! STOP!

Drempelwaarde

Voer en water
Omgeving
Klimaat
Gezondheid
Dierfactoren
Verveling

Uitbraak staartbijten

GEZONDE VARKENS KRULSTAARTEN

TOELICHTING NUMMERS

01: Check de laatste welzijnschecks van gespeende biggen en vleesvarkens op beschadigingen aan staart en oren. Bekijk in hoofdstuk 1: 'Diergebonden indicatoren' van de welzijnscheck uw eigen antwoorden (de metingen aan de dieren zelf).

02 | MEETMOMENT: Uit de welzijnscheck blijkt dat:

- meer dan 10% van de varkens een beschadigde staart heeft. Probeer eerst het probleem op te lossen. Het zal niet altijd makkelijk zijn. Aantal tips: doe aanpassingen in huisvesting, klimaat, voer, water, hokverrijking en management waardoor het bijtgedrag vermindert. Volg bijscholing of vraag een welzijnsspecialist.
- meer dan 90% van de varkens een onbeschadigde staart heeft. Dat betekent een gecoupeerde staart zonder zichtbare (bijt)wonden, korsten of zwellingen. Ga door.

03: Ga in overleg met uw adviseurs en tref voorbereiding om ernstig bijtgedrag te voorkomen of te beperken:

- Verdiep u in de materie door in te lezen bijvoorbeeld via vakmedia.
- Leer de type bijters in het hok herkennen. Een video op www.krulstaartroutes.nl geeft inzicht;
- Het advies is twee keer per dag de dieren te controleren. Camera's zijn een extra hulpmiddel;
- Bedenk hoe u handig het ongenoegen en/ of bijtgedrag in hok of afdeling, de genomen maatregelen en het effect ervan registreert;
- Ga na wat u kunt doen wanneer ernstig bijtgedrag optreedt: kunt u noodopvang van varkens met ernstige bijtschade realiseren?;
- Er zijn diverse hulpmiddelen op de website te vinden zoals het formulier 'Oorzaken bijtgedrag';
- Extreme weersomstandigheden, storingen aan klimaat- of voerinstallatie kunnen bijtgedrag aanwakkeren. Bedenk vooraf wat u in zo'n geval kunt doen om een uitbraak te voorkomen.

04 | MEETMOMENT: U heeft de cruciale punten doorgesproken met uw adviseurs, dan bent u goed voorbereid. U bent klaar om te starten met het houden van varkens met krulstaarten. Ga door.

DE EMMER STROOMT OVER!

Breng eerst de risicofactoren in kaart en doe aanpassingen in huisvesting en management voordat u verder gaat.
Dit is het stappenplan:

- Stop met opschalen van het aantal tomen;
- Vul de welzijnscheck gespeende biggen en vleesvarkens kritisch in;
- Evalueer de uitkomsten met uw adviseurs en volg de adviezen op uit de welzijnscheck;
- Start opnieuw met de fase waar u was.

5, 13, 21, 29 EN 37: Behoud de krulstaarten van enkele tomen per productiegroep en breid in elke fase het aantal uit. Het aantal wordt bepaald door de koppelgrootte in de biggenopfok en vleesvarkenshouderij. Het advies is groepen met gecoupeerde en ongecoupeerde biggen/vleesvarkens NIET te mengen.

6, 14, 22, 30 EN 38: Monitor het gedrag van de varkens. Gebruik daarbij de checklist voor voer, water, hokverrijking en type bijters op www.krulstaartroutes.nl. Is er ongenoegen en beginnend bijtgedrag? Neem direct maatregelen om erger te voorkomen. Bijvoorbeeld door voldoende en effectieve hokverrijking aan te bieden of door de bijters uit het hok te halen. Bekijk op www.krulstaartroutes.nl voorbeelden van maatregelen.

7, 10, 15, 18, 23, 26, 31, 34, 39 EN 42: Check einde van de ronde op beschadigingen aan de staarten en/of bekijk de gegevens van de slachterij. Beoordeel de staarten en gebruik daarbij de foto's op de achterzijde.

8, 16, 24, 32 EN 40 | MEETMOMENT:

- Meer dan 10% van de biggen/vleesvarkens heeft een beschadigde staart. Oei, de emmer loopt over. Ga naar de Emmer en pak de adviezen uit de welzijnscheck op.
- Meer dan 90% van de biggen/vleesvarkens heeft een krulstaart in goede conditie. Dat is een ongecoupeerde staart zonder zichtbare (bijt)wonden, korsten of zwellingen en met een krul. Overigens kan een aangetaste staart veranderen in een staart in goede conditie als er een krul in blijft.

9, 17, 25 EN 33: Behoud de krul van het zelfde aantal tomen. Test minimaal een zomer- en herfstseizoen.

11, 19, 27, 35 EN 43 | MEETMOMENT:

- Meer dan 10% van de biggen/vleesvarkens heeft een beschadigde staart. Oei, de emmer loopt over. Ga naar de Emmer en kom terug met verbeteringen.
- Meer dan 90% van de biggen/vleesvarkens heeft een krulstaart in goede conditie. Dat is een ongecoupeerde staart zonder zichtbare (bijt)wonden, korsten of zwellingen en met een krul.

41: Alle dieren behouden de krulstaart. Test dit alle seizoenen gedurende twee jaren.

12, 20, 28 EN 36 | VIERMOMENT:
Gefeliciteerd! U heeft het bijtgedrag onder controle. U kunt door naar de volgende fase.

44 | GEFELICITEERD! U heeft het bijtgedrag onder controle! U kunt stoppen met couperen en starten met het succesvol houden van varkens met krulstaarten!

STAARTEN IN GOEDE CONDITIE

ONGECOUPEERDE STAART
in goede conditie. Is de pluim eraf? Dan is dat het eerste signaal van staartbijten.

ONGECOUPEERDE STAART
in goede conditie. Een staart kan genezen en blijft in goede conditie wanneer er een krul in blijft.

Deze kaart is op de meest zorgvuldige wijze samengesteld. Evenwel kunnen de auteurs (Wageningen University & Research en Coalitie Vitale Varkenshouderij) op geen enkele wijze aansprakelijk worden gesteld voor deze informatie. Wageningen University & Research en Coalitie Vitale Varkenshouderij zijn niet aansprakelijk voor enige schade die ontstaat door toepassing en uitvoering van de verstrekte informatie en adviezen.

Scan de qr code voor meer informatie

KRULSTAARTROUTE GROEIEND AANTAL TOMEN MET KRULSTAARTEN

HOE BEGINNEN?

Gestart wordt met:

A. Het inventariseren of het eigen bedrijf en de biggenafnemer er klaar voor zijn. Maak eventueel onderling afspraken.
B. Gezonde tomen die na de geboorte voldoende biest opgenomen hebben.
C. Het niet couperen van de gehele toom.
D. Het niet mengen van tomen met ongecoupeerde en gecoupeerde staarten.
E. Het afstemmen van het aantal tomen met krulstaarten op de koppelgrootte in de biggenopfok of vleesvarkensstal.
F. De tomen zo min mogelijk huisvesten in hokken waar een koude/warme buiten- of binnenmuur is.

HOE OPSCHALEN?

Voorbeeldschema van de krulstaartroute 'Groeiend aantal tomen met krulstaarten':

- Fase 1: minimaal 2 tomen met een krulstaart.
- Fase 2: minimaal 4 tomen
- Fase 3: minimaal 6 tomen
- Fase 4: minimaal 12 tomen
- Fase 5: behoud van alle krulstaarten en test alle seizoenen minimaal 2 keer.

De biggen worden gevolgd tot einde opfokfase of tot einde vleesvarkensfase. Opschaling van het aantal tomen kan alleen als blijkt dat de rondes succesvol zijn verlopen.

SPELREGELS

Deze krulstaartroute doorloopt u als een ganzenbord. De route heeft onderdelen waarop u aan de slag kunt, meetmomenten waarop u de conditie van de staarten beoordeelt en viermomenten. Er is iets te vieren als een fase succesvol is afgerond. U kunt door naar de volgende fase. Belangrijk is dat de emmer niet overloopt, dan is er te veel bijtgedrag en start u opnieuw met de fase waar u was.

De krulstaartroute heeft vijf fasen. Elke fase duurt circa 1 jaar; de laatste fase 2 jaar. Dus begin NU met ervaring opdoen met het houden van varkens met krulstaarten.

TIPS

- Een uitbraak van staartbijten is niet altijd te voorkomen, maar vereist wel snel ingrijpen. Bijvoorbeeld door extra en efficiënt hokverrijkingsmaterialen in te zetten. Dit extra materiaal dient als het vangnet.
- Is het bijtgedrag gestopt, verwijder dan beetje bij beetje de extra hokverrijkingsmaterialen. Dan is de kans op terugkerend bijtgedrag kleiner.
- Tocht is een grote risicofactor op bijtgedrag. Een half uurtje tocht kan al tot bijten leiden. Zorg dat er geen tocht, bijvoorbeeld door windinvloed kan ontstaan.
- Zorg voor voldoende, goed bereikbare eet- en drinkplaatsen (zie welzijnscheck).
- Bij het zoeken naar de oorzaken van bijtgedrag kan de inzet van camera's helpen om de oorzaak van het bijtgedrag op te sporen.

VOOR WIE IS DEZE ROUTE?

- Vermeerderaars met een vaste biggenafnemer (vleesvarkenshouder of biggenhandelaar)
- Gesloten bedrijven